

Beslutningsforslag nr. B 157. Fremsat den 23. april 1987 af Aase Olesen (RV), Lone Dybkjær (RV), Dagmar Mørk Jensen (RV), Larsen-Ledet (RV) og Niels Helveg Petersen (RV)

Forslag til folketingsbeslutning

om fastlæggelse af overordnede principper for udviklingen af dansk turisme

Idet Folketinget forudser, at turisterhvervet vil blive et af vore største erhverv, opfordres regeringen til at sikre, at den fremtidige danske turistpolitik udvikles efter følgende overordnede principper:

1. Turistpolitikken skal samordnes med de overordnede mål for Danmarks udvikling i øvrigt og med danskernes ønsker om at leve i et sundt og trygt land.
2. Dansk turistpolitik skal bygge på kvalitativ vækst, og de rent erhvervsøkonomiske hensyn må indordnes under denne mål-sætning.
3. Turistpolitikken skal bidrage til at udvikle danske kultur- og naturværdier.
4. Turistpolitikken udformes med sigte på såvel indenlandske som udenlandske turister.
5. Familie-, ungdoms- og emneturisme fremmes, og investeringspolitikken indrettes i overensstemmelse hermed.
6. Enhver form for international kontakt, der kan styrke den mellemfolkelige forståelse, skal indgå som en integreret del af turistpolitikken.
7. Uddannelserne inden for turistområdet skal samordnes og udbygges. Forskningsindsatsen øges i takt med udviklingen.

Folketinget opfordrer endvidere regeringen til at fremlægge en redegørelse for den organisatoriske opbygning af turistarbejdet, herunder at fremsætte forslag til, hvorledes det bedst sikres, at der sker en koordination og samordning af udviklingen, uden at initiativet tages fra de lokale turistorganisationer eller andre lokale organer.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Den 3. december 1986 debatterede Folketinget (forhandlingerne sp. 3540 ff) industriministerens redegørelse af 26. november 1986 om turistpolitik (forhandlingerne sp. 3024 ff).

I forbindelse med offentliggørelsen af redegørelsen og debatten i Folketinget advarede industriministeren stærkt imod enhver form for offentlig styring af turismen i en bestemt retning. I stedet tilkendegav ministeren, at det i turistpolitikken fra det offentlige side mest drejer sig om »... at fjerne barrierer for at skabe de mest favorable vilkår for erhvervet.«

Dette synspunkt rummer en fare for, at beslutninger om den fremtidige turistpolitik træffes alene ud fra snævre erhvervsøkonomiske hensyn.

Redegørelsen peger endvidere i retning af en defensiv turistpolitik, der ikke anviser veje til at styrke decentrale initiativer.

På denne baggrund har forslagsstillerne fundet det påkrævet at udarbejde et alternativ til regeringens turistredegørelse i form af en folketingsbeslutning, der kan nå at komme til 1. behandling i indeværende samling, med henblik på fremsættelse af et revideret beslutningsforslag ved Folketingets åbning i efteråret 1987.

Det foreliggende forslag lægger op til en fastlæggelse af overordnede principper og rammer, inden for hvilke turismen kan udvikle sig frit. Det betyder, at initiativerne også fortsat skal komme fra lokalt hold. Målet er altså *ikke* at centralisere dansk turistpolitik til skade for lokale turistorganisationer og andre lokale organer, men alene at slå fast, at turistpolitik er andet og mere end erhvervs politik, og at fjernelse af en række generende barrierer ikke i sig selv sikrer, at turisterhvervet udvikler sig i samfundsgavnlig retning.

»En samfundsgavnlig udvikling af turismen kræver (imidlertid) planlægning og styring, idet en ukontrolleret vækst i turismen kan belaste infrastrukturen og ødelægge natur- og miljøverdier og dermed også erhvervets egne fremtidsmuligheder.«

Dette citat stammer fra EFs regionaludviklingsfonds »Særligt program for udvikling af nye økonomiske aktiviteter i områder i Danmark, der især er berørt af iværksættelsen af den fælles fiskeripolitik« (forordning (EØF) nr. 3638/85). Målet med programmet er at udvikle nye økonomiske aktiviteter i særlige kystnære fiskeriområder, herunder ikke mindst turistaktiviteter. Den samlede beløbsstørrelse for »det særlige program«, der vedrører turistfremme, andrager over perioden 1986 til 1990 i alt 226,2 mill. kr. Heraf udgør bidraget fra EFs regionaludviklingsfond (EFRU) 64 mill. kr.

Der er således tale om ret store investeringer sammenlignet med den årlige støtte til det almindelige turistarbejde, nemlig de ca. 70 mill. kr., der årligt bevilges over finansloven til Danmarks Turistråd.

Ovennævnte citat kunne imidlertid tyde på, at man i EF-regi har gjort sig adskilligt flere overvejelser om de muligheder og begrænsninger, der ligger i udvikling af turisme, end de synspunkter, regeringens redegørelse giver udtryk for.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at EFs Ministerråd allerede den 10. april 1984 vedtog en resolution angående en Fællesskabspolitik på området (De Europæiske Fællesskabers Tidende nr. C 115 af 30. april 1984 s. 1) – altså meget tidligere, end man i Danmark fremlagde ideer til en dansk turistpolitik.

På baggrund af de erfaringer, Danmark har med de nuværende dominerende erhverv, først og fremmest landbrug og industri, og de miljøskader, de kan forvolde, kan nærværende forslag ses som et forsøg på at undgå at gentage de fejltagelser, der sker, når man lader et erhverv udvikle sig alene ud fra snævre vækst- og effektivitetshensyn. Mange ting havde set anderledes ud, hvis industri og landbrug havde skullet udvikle sig inden for rammen af, hvad vort miljø kan bære.

I debatten om turismens udvikling har det været fremhævet, at det er vigtigt at styrke turisterhvervet som et eksporterhverv og at sikre, at »turistbalancen« er positiv.

Forslagsstillerne er enige heri, men ønsker at fastslå, at dette bør ske inden for overordnede – af Folketinget vedtagne – rammer.

Bemærkninger til de enkelte punkter .

ad punkt 1.

Turistpolitikken skal samordnes og aldrig opprioriteres på bekostning af overordnede frednings- og planlægningsinteresser. Hensynet til turismen kan aldrig blive et selvstændigt argument for f.eks. bygning af motorveje og broer. Det er forslagsstillerens opfattelse, at de hensyn, som tilgodeser landets egne indbyggers behov, i det lange løb er til gavn for turismen. Danske traditioner for det åbne samfund skal fastholdes.

ad punkt 2.

Regeringen har i sit oplæg til turistpolitik fremhævet, at man ikke ønsker at lægge nogen begrænsning på danskernes mulighed for at holde ferie i udlandet. Samtidig har man tilkendegivet, at man vil søge at trække flere udenlandske turister til landet, og der har i debatten været fremført argumenter for, at man især skulle søge at tiltrække valutastærke turister. Samtidig bliver der nu mulighed for Danmarks Turistråd for at gå ind for at få flere danskere til at være turister i deres eget land.

Forslagsstillerne ønsker med punkt 2 at fastslå, at »turistbalancen« kan forbedres på flere måder. En mere beskedne turisme stiller ikke så store krav til investeringer og er ikke så stor en belastning for miljøet som den stort anlagte turistindustri i international stil med koncentration af faciliteter.

Den beskedne og »aktive« turisme har alt for dårlige vilkår i Danmark. Hvis man sammenligner med vore nordiske nabolande, hvor man har et fint udbygget net af store og små hyttebyer, må man konstatere, at mulighederne for beskedne overnatningsformer er små og få i Danmark.

ad punkt 3.

Overskriften for de rammer, der fastlægges for den fremtidige turisme, kunne være »balanceret turisme«.

En balanceret turisme er en turisme, der er miljøvenlig og ressourcebesparende, og som i udstrakt grad bygger på de faciliteter, man allerede har, og hvor udbygning finder sted med nøje hensyntagen til miljø og kulturelle værdier. Den balancerede turisme deler ikke turisterne op i kategorier efter, hvor megen valuta de hver især lægger i

Danmark, men efter, i hvilken grad turisternes adfærd er forenelig med miljøhensyn og med de traditioner, vi i øvrigt i Danmark finder er af kulturel og social værdi.

I den balancerede turisme må enhver investering vurderes, ikke bare ud fra sin direkte forrentning, men også ud fra, hvilke udgifter der på længere sigt vil følge på grund af eventuelle skader på miljøværdier og kulturelle værdier.

ad punkt 4.

Forslagsstillerne tilslutter sig regeringens plan om at lade Danmarks Turistråds arbejde rette sig mod dansk turisme og om at dette arbejde skal have en form for støtte for at komme i gang. Med henvisning til bemærkningerne til punkt 1 skal det understreges, at ikke mindst den »beskedne« turisme bør tage sigte på indenlandske turister. Der er noget paradoksalt i, at danskere, der ønsker en »færdigpakket« billig rejse, næsten altid er henvist til at rejse sydpå i stedet for at kunne holde ferie her i landet. Korttidsturismen – muligheden for at holde korte ferier som f.eks. afspadseringsferie – er et potentiale, der skal udnyttes i det fremtidige turistarbejde over for indenlandske turister.

ad punkt 5.

Turisttilbuddene burde i langt højere grad, end tilfældet er i dag, også være rettet mod børnefamilier, herunder det ikke ringe antal familier med én forsørger. Børnefamilier på ferie har behov for gode og sikre legemuligheder og eventuelt opsyn med børnene for en kortere periode.

For såvel familie- som ungdomsturisme gælder, at de i egentligste forstand er investeringer i fremtidens turister. Børn og unge vil i stort tal vende tilbage til barndommens feriesteder, hvis oplevelserne har været positive.

Når regeringen ønsker at forbedre erhvervsstøtten til hotelbyggeri, ønsker forslagsstillerne modsat at fremhæve, at der er en række andre faciliteter, der kunne trænge til udbygning: vandrerhjem, indretning af skoler i attraktive omgivelser, så de kunne anvendes i turistsæsonen, udbygning af bondegårdsferier og andre opholds- og overnatningsfaciliteter.

I forbindelse med spørgsmålet om anvendelsen af landbrugets uudnyttede bygninger bør det overvejes at ændre loven om sommerhuse og camping således, at der tillades udlejning af et begrænset antal sommerboliger, såfremt det ikke påfører miljøet uoprettelige skader.

Emneturisme omfatter alt fra herregårdsferie, museumsferie, gastronomisk ferie og højskoleferie til vandreferie, lystfiskerferie og ride- og kanoferie. Skov- og landbrugsferie er andre former for emneturisme. Landbrugsturismen er direkte nævnt i bilag til marginaljordsrederegørelsen af 3. marts 1987 (pkt. 3.3.4 og 3.3.5). Det hedder: »En stimulering af landbrugsturismen vil være en naturlig opfølgning af initiativerne i den turistpolitiske rederegørelse, som regeringen afgav i november 1986.« Med øget fritid og mere fleksibel pensionsalder bliver der mulighed for en spredning af turistsæsonen, ikke mindst hvad angår emneferier.

Det er efter forslagsstillernes opfattelse betydelig mere realistisk at satse på korttidsturisme og emneturisme end at hægte sine ønsker om sæsonspredning op på ændring af skole- og industriferier.

ad punkt 6.

Det bør være et led i den officielle turistpolitik at fremme internationale kontakter og udvekslinger, selv om disse hidtil mest er set i undervisnings- og uddannelsesperspektiv. Forslagsstillerne skal her pege på udbygning af venskabssystemet, som siden 1950'erne og 1960'erne især har fungeret på nordisk plan. Som et led i udviklingen af mellemfolkelig forståelse og af turismen bør venskabsbytanken spredes ud til andre lande, ikke mindst de lande, som vi traditionelt har sparsom kontakt med på det almindelige turistplan. Såvel staten som kommunerne bør støtte nye initiativer økonomisk og praktisk, indtil de nye kontaktveje er veletablerede. Det skal understreges, at venskabsbyturisme og husbytte er eksempler på turisme, som ikke i første omgang betyder særlig mange penge i valutakassen, men som til gengæld heller ikke kræver ret mange investeringer i nye faciliteter eller belaster det nære miljø mærkbart.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at de midler, som regeringen agter at bruge til at lette investeringer i nyt storhotelbyggeri, ville være bedre anvendt til udvekslinger, husbytte og venskabsbyarrangementer af enhver art.

ad punkt 7.

På baggrund af en kortlægning af den nuværende uddannelsesstruktur bør der rundt om i Danmark etableres og udbygges en række uddannelseskurser, der skal omfatte grunduddannelse, videre- og efteruddannelse og lederuddannelse.

Regeringen bør snarest følge den tværministerielle turistarbejdsgruppens anbefaling herom i »Delrapport om hindringer for turismen til Danmark«. Undervisningsudbuddet bør udbygges til også at sigte mod ressourcebesparende og emneorienterede turistformer, herunder undervisning i naturvejledning. Der kunne f.eks. oprettes en naturskole, i hvis undervisning bevidstgørelse om nænsom omgang med naturen skal være et hovedelement.

Der er i handelsskoleregi en række uddannelseskurser i gang, bl.a. i Randers, Rønne, Varde og Odder. Derudover er en række andre projekter i svøb, men det samlede billede af uddannelses tilbud er noget flimrende. En koordinering og planlægning er derfor meget påkrævet, ligesom forskningsvirksomheden på området må udbygges i overensstemmelse med uddannelsernes udvikling.

Turistarbejdets organisering

Turistarbejdet har hidtil været hæmmet af manglende koordination, og regeringens turistrederegørelse lagde ikke op til en afhjælpning af dette problem.

Det er for øjeblikket ret uklart, hvilken rolle det nyoprettede Turismens Fællesråd vil komme til at spille i det samlede billede, og hvilken arbejdsdeling man har tiltænkt de forskellige organer. Forslagsstillerne finder, at det vil være nødvendigt med et koordinerende organ til at varetage overholdelsen af de i dette forslag nævnte principper, og at dette organ under alle omstændigheder skal arbejde tæt sammen med alle involverede parter lige fra de forskellige ministerier til de lokale turistorganisationer.

Inden Folketinget lægger sig fast på, i hvilken regi og under hvilken form denne koordination skal finde sted, er det nødvendigt, at der skabes et overblik over den eksisterende organisatoriske opbygning af turistarbejdet.